Activitatea Corpului Experţilor Contabili şi a Contabililor Autorizaţi din România desfăşurată în anul 2004

În anul 2004, Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România (CECCAR) devenise cu certitudine organismul reprezentativ al profesiei contabile din România, autonom, neguvernamental, non-profit şi de interes public. Cu o dezvoltare remarcabilă la nivel naţional, CECCAR era reprezentat la toate cele 42 de judeţe ale ţării, prin filiale teritoriale.

Membrii CECCAR reprezentau mai mult de 50.000 de profesionişti contabili. Aproximativ 10.000 din aceşti profesionişti lucrau în practica publică, iar ceilalţi în industrie, comerţ, educaţie etc.

CECCAR acţiona, prin filialele sale, foarte hotărât pentru înţelegerea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Raportare Financiară, pentru ca pieţele de capital din România să aibă o raportare de o înaltă calitate şi la un limbaj european.

CECCAR a devenit de-a lungul timpului un institut solid, organizat după modelele europene, recunoscut ca fiind organizaţia care deţine şi forţa şi capacitatea de a prelua şi transpune în norme naţionale, standardele internaţionale din domeniul profesiei contabile.

Măsurile stabilite de Conferinţa Naţională a CECCAR cu privire la transpunerea în Ghiduri profesionale a fiecărui Standard internaţional de contabilitate a constituit un pas înainte pentru fiecare profesionist contabil, care a avut şansa să înţeleagă mai bine cum să-şi dezvolte raţionamentul profesional, cum să aplice standardele în practica contabilă şi cum să-şi testeze abilităţile profesionale în a-şi exercita cât mai corect îndatoririle faţă de utilizatorii informaţiei contabile. Prin deschiderea faţă de toţi practicienii contabili, indiferent de ramura din economie în care sunt angajaţi, Corpul şi-a îndeplinit unul din rolurile majore pe care le are în calitate de membru al organizaţiei mondiale a profesioniştilor contabili, IFAC. De asemenea, pregătirea publicării în limba română de către CECCAR a volumului IFRS 2004 emis de IASB constituie o obligaţie statutară a membrilor IFAC şi FEE de a lupta pentru aplicarea Standardelor internaţionale de Raportare Financiară. Responsabil cu educaţia şi dezvoltarea profesională a contabililor, Corpul şi-a continuat misiunea, prin Programul Naţional de Dezvoltare Profesională Continuă, pentru actualizarea cunoştinţelor tuturor contabililor, în vederea ridicării calităţii lucrărilor efectuate de aceştia la un nivel superior, în concordanţă cu exigenţele interesului public. Sigur, aceasta a fost şi este o misiune grea pe care o are de îndeplinit în continuare organismul nostru profesional, datorită faptului că cei 14 ani nu au fost suficienţi pentru ca şi mentalităţile să se schimbe, pregătirea profesională a fiecărui contabil, indiferent dacă este membru al Corpului sau angajat într-o ramură a economiei româneşti, necesită din partea profesioniştilor şi voinţa de a-şi actualiza cunoştinţele, dar şi certitudinea ca numai prin dezvoltarea abilităţilor profesionale dobândite pot să facă faţă exigenţelor actuale ale economiei, unde cei mai buni rămân "pe val".

De asemenea, pentru aplicarea unitară a profesiei contabile, profesioniştilor le-au fost puse la dispoziţie de către Corp, o serie de Norme (de bază, de comportament, de lucru şi de raportare) şi Ghiduri profesionale - care, odată respectate, dezvoltă prestanţă în activităţile desfăşurate. Respectarea acestor Norme şi Ghiduri a fost în continuare monitorizată atent de către CECCAR, prin implementarea unui control (audit) de calitate în activităţile prestate de membrii.

CECCAR a devenit partenerul Administraţiei. Instituţiile centrale ale statului alături de experţii internaţionali în România au solicitat sprijin pentru implementarea aquis-ului comunitar în domeniul contabilităţii şi auditului la noi în ţară. Prin participarea activă în cadrul "Planului de Acţiune" privind dezvoltarea contabilităţii şi auditului în România, program implementat cu sprijinul Băncii Mondiale, Corpul s-a angajat să contribuie în următorii ani, la realizarea obiectivelor înscrise în acest Plan. Faptul că CECCAR a devenit o instituţie indispensabilă economiei româneşti este un fapt confirmat şi prin Legea nr. 200/2004 care acordă CECCAR-ului, calitatea de "autoritate competentă în domeniu", atunci când se pune problema recunoaşterii internaţionale a calificărilor în domeniu. Este remarcabil şi faptul că, în anul 2004, CECCAR a reuşit să îndeplinească unele deziderate, odată cu apariţia Legii contabilităţii modificată şi completată, cum ar fi sporirea atribuţiilor, în sensul că prestările de servcii în domeniul contabilităţii să fie efectuate numai cu autorizarea CECCAR-ului.

Mesajul preşedintelui CECCAR, dl Marin Toma, pentru profesia contabilă în anul 2004

Provocările cu care se confruntă azi un profesionist contabil a schimbat sistemul de valori al acestei profesii. Nu mai este suficient ca un profesionist contabil să dispună de cunoştinţe privind legea contabilă naţională, ci mai mult, pentru ai fi recunoscute abilităţile, el trebuie să respecte norme profesionale elaborate în domeniu, standarde internaţionale de raportare financiară, de etică şi calitate şi, de asemenea, să adere şi să respecte un Cod etic emis în corcordanţă cu Codul etic IFAC; şi nu în ultimul rând, activităţile sale trebuie să fie gestionate şi controlate de un organism profesional recunoscut de FEE şi IFAC.

Toate aceste condiţii de fapt, dacă sunt respectate de fiecare profesionist contabil, conduc spre obţinerea încrederii publicului în informaţia financiară, în condiţiile în care exigenţele impuse de globalizarea pieţelor vor creşte de la o perioadă la alta.

Servirea interesului public este una din provocările cu care profesia contabilă se confruntă în momentul actual. Pentru a fi demonstrat şi realizat acest lucru, trebuie ca atât organismul professional, dar şi profesionistul contabil, să demonstreze că sunt respectate standardele profesionale de înaltă calitate emise de organismele mondiale şi europene abilitate în domeniu.

Adoptarea şi implementarea în România a standardelor internaţionale de raportare financiară a fost şi este în continuare un ţel pentru convergenţa normelor naţionale la acestea. Sigur, acest demers constituie nu numai necesitatea existenţei unei voinţe politice, dar şi pregătirea profesioniştilor contabili pentru cunoaşterea şi familiarizarea cu standardele internaţionale; realizarea acestora fac să aducă importante beneficii de interes public, care nu ar trebui neglijate. În final, toţi trebuie să avem acelaşi ţel, aşezarea legislaţiei naţionale pe standarde internaţionale în vederea aderării ţării noastre la structurile europene şi nord atlantice. În acest context, trebuie să reliefez faptul că CECCAR, în anul care s-a încheiat, a demonstrat că este indispensabil economiei româneşti. La scară largă, la nivel european şi internaţional, CECCAR este recunoscut ca fiind organismul profesiei contabile din România care se luptă şi depune eforturi pentru ca normele naţionale din domeniul profesiei contabile să nu ocolească standardele internaţionale, ci să conveargă spre un set naţional de standarde global acceptate.

Efortul CECCAR de a facilita convergenţa cu IFRS a fost evidenţiat întotdeauna în cadrul reuniunilor organizate de administraţie prin intermediul Colegiului Consultativ al Contabilităţii.

CECCAR s-a alăturat reglementatorului naţional şi a început să devină apreciat, tocmai pentru preocupările sale în legătură cu introducerea unor seturi de standarde uniforme, conforme internaţional şi de înaltă calitate. Interesul public trebuie să primeze în condiţiile în care pieţele au devenit deschise, fără graniţe, şi în care sistemele financiare uniforme oferă o eficienţă a costurilor în afaceri şi mai multe măsuri de securitate pentru public.

Consolidând profesia contabilă în România, CECCAR a demonstrat că este o organizaţie de interes public. În anul 2004, s-a pus un accent deosebit pentru dezvoltarea şi implementarea unui cadru de respectare a Codului Etic Naţional al Profesioniştilor Contabili; Comisiile de Disciplină împreună cu Comisia de Etică au vegheat activ la respectarea principiilor impuse de acest Cod. De asemenea, s-au eficientizat activităţile legate de formare şi dezvoltare profesională continuă a profesioniştilor contabili - indiferent dacă lucrează în practica publică, industrie, comerţ, bănci, administraţie, academie etc. - prin adoptarea Standardului Internaţional de Educaţie (IES 7), transpus în Norma nr. 38, prin care s-a introdus conceptul de învăţare pe viaţă activă în profesie. S-a continuat desfăşurararea activă a programului privind controlul de calitate în activităţile desfăşurate de membrii CECCAR, fiind concentrate eforturile pentru dotarea, cunoaşterea şi respectarea de către toţi profesioniştii contabili a Normelor profesionale şi a Codului etic naţional.

În plus, faţă de activităţile CECCAR identificate până în anul 2003, au aparut în anul 2004 numeroase priorităţi noi asupra cărora CECCAR trebuie să-şi concentreze toate forţele şi atenţia în următorii ani pentru a se asigura că ele reflectă responsabilităţile unui organism profesional de interes public. Este vorba de noile atribuţii stabilite prin Legea contabilităţii nr. 82/1991 cu modificările şi completările ulterioare, care prevede că toţi cei care ţin contabilitatea firmelor trebuie să fie autorizaţi de către CECCAR.

Prioritatea absolută care stă la baza acestor noi responsabilităţi o constituie dialogul continuu şi susţinut cu organele abilitate ale statului, cu persoanele responsabile din cadrul Ministerului Finanţelor Publice de la nivel teritorial, cu firme şi societăţi comerciale, cu directorii şi directorii economici ai entităţilor, care prin colaborarea cu CECCAR reuşesc o mai bună administrare şi respectare a prevederilor actelor legale în domeniu.

Nevoile utilizatorilor de informaţii contabile la standarde înalte de calitate fac ca organismul profesional să caute în continuu pentru profesioniştii contabili noi forme pentru dezvoltarea profesională, să ofere noi seturi de norme şi principii etice, să se implice în a întâmpina greutăţile şi nevoile datorate de legislaţia nearmonizată corespunzător, prin sesizarea organismelor abilitate ale statului şi furnizarea de soluţii fundamentate.

Rolul şi valoarea unui profesionist contabil au devenit evidente pentru fiecare manager de întreprindere - indiferent de mărimea ei - care doreşte să-şi gestioneze corect şi bine afacerea.

Valorile ridicate ale CECCAR au fost evidenţiate în anul 2004 şi prin îndeplinirea misiunii ca membru al IFAC, de a gestiona pregătirea profesională în domeniul IFRS a întregii mase de contabili existenţi în România.

Priorităţile imediate au constat în punerea la dispoziţia contabililor a unui set de 32 de Ghiduri pentru înţelegerea şi aplicarea IAS/IFRS evoluând către dezvoltarea şi adaptarea cunoştinţelor profesionale la standardele internaţionale. CECCAR a căutat în anul 2004 să încurajeze contabilii profesionişti la respectarea valorilor mondiale necesare acestei profesii, şi anume: Integritate, Ştiinţă şi Transparenţă, valori care sunt evidenţiate în Codul etic.

Evaluarea făcută de experţii europeni, cu privire la faptul că profesia de expert contabil şi de contabil autorizat este aşezată pe norme şi directive europene, certifică faptul că profesia contabilă din România poate fi practicată oriunde în lume. Acelaşi lucru este valabil şi pentru profesioniştii contabili din afara graniţelor României, care odată dovedind calitatea de expert contabil deţinută în

ţara sa de origine şi gestionată de un organism membru al FEE şi IFAC, pot obţine de la CECCAR, după parcurgerea etapelor impuse de lege, dreptul de practică a profesiei.

Cred cu tărie că atât Consiliul Superior, cât şi toate comisiile şi departamentele CECCAR, vor întreprinde în fiecare zi demersuri pentru gestionarea corectă a acestei profesii, pentru păstrarea valorilor etice şi morale atribuite contabililor profesionişti, a transparenţei şi a activării în toate ramurile economiei româneşti.

Integritatea trebuie să meargă în tandem cu competenţa profesională şi cred că numai prin profesionalism se va reuşi câştigarea încrederii publicului pentru această profesie.

Preşedintele Consiliului Superior al CECCAR
Dr. Ec. Marin Toma

Gestionarea de către CECCAR a profesiei contabile în anul 2004

Anul 2004 a marcat pentru CECCAR o creştere remarcabilă atât cantitativ, cât şi calitativ într-un domeniu, atât de relevant, care priveşte sprijinirea membrilor Corpului, şi anume: punerea la dispoziţie a normelor şi a ghidurilor de referinţă în activitatea acestora.

O realizare deosebit de importantă în perioada analizată a Corpului, urmare măsurii stabilite de Conferinţa Naţională a CECCAR, o reprezintă apariţia Ghidurilor profesionale pentru înţelegerea şi aplicarea fiecărui Standard internaţional de contabilitate în parte. Astfel, un număr de 33 de Ghiduri au fost emise pentru a veni în sprijinul membrilor Corpului în desfăşurarea activităţilor profesionale, dar şi conducerilor de întreprinderi şi tuturor celor interesaţi să înţeleagă şi să aplice în cunoştinţă de cauză aceste standarde.

Această iniţiativă a Corpului a fost foarte apreciată în mediul economic şi a fost rapid preluată şi de organisme profesionale din alte ţări în tranziţie. În acest fel, CECCAR şi-a îndeplinit şi o obligaţie statutară faţă de IFAC şi FEE.

Până în 2004, Corpul avea emise norme profesionale şi ghiduri care acopereau aproape toate categoriile de lucrări pe care le executau membrii, dintre acestea enumerăm:

- Normele de bază aplicabile tuturor profesioniştilor contabili (de comportament, de lucru şi de raportare);
- Norme specifice misiunilor privind conturile anuale, Misiunea de ţinere a contabilităţii, întocmirea şi prezentarea conturilor anuale; Misiunea de examinare a contabilităţii, întocmirea şi prezentarea conturilor anuale;
- Norme privind auditul financiar;
- Norma privind misiunea experţilor contabili privind fuziunile şi divizările de întreprinderi;
- Norma privind consultanţa fiscală;
- Norma privind expertizele contabile;
- Normele privind organizarea şi exercitarea controlului intern şi a auditului intern în cadrul societăţilor comerciale etc.

Una din atribuţiile fundamentale ale CECCAR a fost şi este gestionarea profesiei contabile în România. Printre măsurile privind îmbunătăţirea gestionării profesiei contabile se numără punerea accentului pe calitatea serviciilor oferite publicului de membrii CECCAR.

Lucrările Consiliului IFAC, care a avut loc la 10 noiembrie 2004 la Paris, a aprobat documente de importanţă majoră pentru profesia contabilă mondială, cât şi pentru fiecare organism naţional al

profesiei contabile, între care şi CECCAR. În primul rând, s-a abordat problema calităţii şi aspectelor de etică, aceastea fiind obiectivele majore pentru perioada următoare. Organismul nostru va face obiectul unor controale în conformitate cu normele IFAC, pentru a se analiza dacă reglementările actuale sunt aliniate la tendinţele mondiale ce sunt stabilite în domeniile contabilităţii şi auditului.

Astfel, auditorii de calitate ai serviciilor contabile, angajaţi ai CECCAR, deţin un rol din ce în ce mai important pentru imaginea şi progresele pe care le are Corpul. Începând cu anul 2004, prin Hotărârea Consiliului Superior 03/56 s-a aprobat completarea atribuţiilor de serviciu ale experţilor verificatori cu sarcini în domeniul auditului de calitate, devenind astfel auditori de calitate atât în domeniul serviciilor de contabilitate, cât şi în domeniul expertizei contabile judiciare.

Trecând de la metoda controlului colegial la controlul efectuat de organismul profesional prin personal angajat, îmbinat cu prezentarea de "Rapoarte anuale" privind auditul de calitate, s-a reuşit pe de o parte o mai bună percepere din partea CECCAR asupra modului în care sunt organizate şi desfăşurate activităţile cabinetelor/societăţilor membre, iar pe de altă parte a crescut responsabilităţile profesioniştilor contabili faţă de cunoaşterea, însuşirea, aplicarea şi respectarea normelor şi ghidurilor profesionale emise de CECCAR, astfel încât serviciile prestate să fie la nivelul exigenţelor privind calitatea cerută de terţi.

Monitorizarea de către CECCAR a activităţilor desfăşurate de membri a condus la creşterea interesului faţă de etică şi deontologie în profesie, astfel încât Codul Etic Naţional al Profesioniştilor Contabili a devenit indispensabil de pe masa contabililor din România.

Împlinind în anul 2004 patru ani de la implementare, auditul calităţii serviciilor prestate de membri, monitorizat şi efectuat de Corp, îşi atingea cu paşi mici dar siguri principalele obiective avute în vedere de către CECCAR, astfel:

- oferirea către public a unei bune percepţii despre calitatea serviciilor prestate de profesioniştii contabili membri;
- armonizarea comportamentelor profesionale ale membrilor;
- contribuirea la buna organizare a cabinetelor şi la perfecţionarea metodelor de lucru;
- aprecierea modului de aplicare a regulilor şi normelor profesionale;
- dezvoltarea responsabilităţilor membrilor faţă de serviciile prestate;
- respectarea organismului profesional CECCAR şi creşterea prestigiului faţă de profesia contabilă.

În anul 2004, au fost supuse controlului un număr de 1.350 de cabinete, fiind depuse în procent de 75% de către membrii CECCAR, Rapoartele anuale privind auditul calităţii serviciilor prestate.

Auditul calităţii lucrărilor de expertiză contabilă efectuate de membri

Aflată în al doilea an de desfăşurare, verificarea calităţii expertizelor contabile judiciare a înregistrat o îmbunătăţire evidentă: la efectuarea verificărilor s-a asigurat o atmosferă colegială de lucru, au fost acordate consultanţe profesionale atât pe durata efectuării expertizelor, dar mai ales în faza de definitivare a lucrărilor, rapoartele de expertiză contabilă judiciară răspunzând mai bine calităţii de probă în justiţie.

Auditorii de calitate şi-au prezentat punctul de vedere bazat pe normele legale, normele profesionale, pe regulamentele şi ştiinţa contabilităţii, care au convins experţii contabili să revină sub aspect formal sau de fond asupra unor constatări sau concluzii necorespunzătoare.

În anul 2004, s-au prezentat pentru verificare şi viză, pe linia modului de respectare a Normelor profesionale nr. 35/2001 şi a Codului etic naţional al profesioniştilor contabili, un număr de 5.489 de rapoarte de expertiză contabilă judiciară din domenii diferite şi de grade diverse de dificultate, faţă de 2.494 rapoarte verificate în anul 2003. S-a constatat că în procesul de verificare a calităţii acestor lucrări sunt cuprinse tot mai multe rapoarte de expertiză contabilă judiciară, diferenţa de aproape 3.000 de dosare verificate în plus în acest an demonstrând acest lucru. Creşterea se datora atât faptului că exista un efectiv mai mare de auditori de calitate, fiind angajaţi în toate judeţele ţării un număr de 48 de specialişti, cât şi urmare a măsurilor luate şi a eforturilor făcute de aceştia, determinând astfel un număr din ce în ce mai mare de experţi contabili să respecte Norma 12.264/2002 de verificare a lucrărilor de expertiză contabilă judiciară.

În urma consultărilor în faza de definitivare a expertizelor contabile sau a observaţiilor făcute de auditorii de calitate la prezentarea lucrărilor, experţii contabili autori au ţinut seama de aceste recomandări fiind astfel evitate erori şi abateri de la normele profesionale sau de la normele legale. Creşterea numărului de dosare, prezentate la verificare lunar, indică faptul că experţii contabili care au înţeles să respecte normele profesionale s-au convins de utilitatea acţiunii şi de scopul acesteia de apărare a prestigiului fiecărui membru al Corpului. Reducerea cazurilor care au impus refacerea rapoartelor de expertiză contabilă judiciară reflectă tendinţa firească de ridicare a calităţii lucrărilor efectuate.

Această măsură de monitorizare a calităţii lucrărilor prestate de profesioniştii contabili, iniţiată de organismul profesional, s-a bucurat de o largă apreciere din partea experţilor contabili, dar şi din partea beneficiarilor expertizelor contabile: Tribunale, Curţi de apel, Judecătorii, Parchet, Organe de poliţie, precum şi de colegiile jurisdicţionale de la Curtea de conturi.

Accesul la profesie

Anual, printre atribuţiile CECCAR, se numără şi organizarea examenelor pentru accesul la profesia de expert contabil şi de contabil autorizat, conform prevederilor legii.

Profesia de expert contabil şi de contabil autorizat, ca profesie reglementată printr-o lege specială adaptată deja la standarde europene, a fost încadrată la Directiva nr. 89/48 a CEE, fiind în curs de aprobare propunerile de modificări ale O.G. nr. 65/1994 şi ale H.G. nr. 562/2000 privind accesul la profesia de expert contabil şi de contabil autorizat în spiritul acestei directive, pentru eliminarea condiţiei irelevante privind vechimea în câmpul muncii, impusă candidaţilor la examen.

În anul 2004, a fost organizată sesiunea de examene pentru accesul la profesia de expert contabil şi de contabil autorizat pentru persoanele care au îndeplinit condiţiile prevăzute în O.G. nr. 65/1994, aprobată prin Legea nr. 42/1995 cu modificările şi completările ulterioare. Sesiunea de examen s-a desfăşurat în perioada 6-7 noiembrie 2004, fiind organizată de Secţiunile de specialitate ale CECCAR în 30 de centre teritoriale. La examen şi-au întrecut cunoştinţele profesionale 8.045 de candidaţi, dintre care 5.565 de experţi contabili şi 2.480 de contabili autorizaţi, care au susţinut probe la disciplinele: Contabilitate (cu accent la IAS/IFRS), Fiscalitate, Drept, Control financiar, Audit financiar, Evaluarea întreprinderii şi Expertiză contabilă/Doctrină şi Deontologie profesională. Absolvenţii acestui examen au obligaţia imediată, potrivit reglementărilor CECCAR, să se înscrie la stagiu de pregătire profesională cu durată de trei ani.

Stagiul de pregătire în anul 2004 a cunoscut o îmbinare între stagiul organizat pe lângă un tutore de stagiu, cu stagiul organizat în sistem colectiv, astfel încât posibilitatea parcurgerii domeniilor principale ale profesiei să fie disponibile tuturor celor care se formează pentru calitatea de expert contabil şi de contabil autorizat. Cei trei ani de stagiu parcurşi de un stagiar pe lângă un tutore de

stagiu sau în sistem colectiv sunt monitorizaţi de CECCAR prin intermediul controlorilor de stagiu, pregătind astfel candidaţii să susţină examene de aptitudini la final, care constau în probe scrise, (studii de caz, exerciţii) şi o probă orală, cuprinzând discipline de specialitate ale profesiei contabile.

În anul 2004, a fost organizată, de către CECCAR, sesiunea anuală a examenului de aptitudini în perioada 26 iunie 2004 la care au participat un număr de 737 de stagiari. Aceştia au devenit, după absolvirea examenului de aptitudini şi depunerea jurământului, experţi contabili sau contabili autorizaţi. Tot în anul 2004, au devenit experţi contabili un număr de 16 doctori în economie care au susţinut şi au promovat examenele de acces la profesie.

Pentru alinierea metodologiilor interne ale CECCAR la prevederile Legii nr. 200/2004 au fost elaborate Normele nr. 10.044/2004 privind recomandarea calificărilor profesionale, a persoanelor fizice şi juridice străine care desfăşoară activităţi din domeniul profesiilor de expert contabil şi de contabil autorizat. Numărul persoanelor fizice străine care au obţinut conform legii calitatea de expert contabil în România este de 11; de asemenea, numărul absolvenţilor ACCA care au obţinut în anul 2004, conform legii, calitatea de expert contabil, a crescut la 16.

Formarea şi dezvoltarea profesională a profesioniştilor contabili

Provocările cu care se confruntă profesia contabilă în etapa aferentă anului 2004 a economiei mondiale, cu impact asupra sistemelor naţionale din fiecare ţară, au expus profesioniştii contabili la exigenţe legate de nivelul cunoştinţelor, aptitudinilor, valorilor profesionale şi de etică, care le sunt cerute pentru a demonstra competenţă profesională.

Conferinţa Naţională a Corpului a aprobat, încă din anul 2002, implementarea Programului Naţional de Dezvoltare Profesională Continuă. Prin intermediul programului, în anul 2004, au fost atraşi la formare şi instruire un numar de cca. 16.400 de persoane, membrii Corpului şi diverşi specialişti contabili angajaţi în toate ramurile economiei româneşti, iar efortul financiar al Corpului se ridică anual la cca. 70 mild. lei.

Prezenţa acestui Program pe masa de lucru a profesionistului a influenţat pozitiv interesul şi preocuparea fiecăruia de a cunoaşte cerinţele mereu noi care se adresează profesiei, de a soluţiona sau, după caz, de a reflecta procesele reformei în concordanţă cu progresele globalizării şi ale tehnologiei informaţionale.

Concepţia, tematica şi adaptarea acesteia la exigenţele profesionale, derularea programelor, cu luarea în considerare a cerinţelor didactice, a condiţiilor de studiu şi a solicitărilor cursanţilor, calitatea cursurilor garantată prin nivelul de cunoaştere, experienţa şi conştiinţa profesională a lectorilor, selectaţi de Consiliul Superior al CECCAR, prezentă, într-o măsură mai largă, a materialului didactic şi documentar, precum şi a bibliografiei corespunzătoare temelor prezentate sau/şi dezbătute, se înscriu fiecare în parte şi în ansamblul lor ca factori de succes, care au influenţat pozitiv înscrierile, frecvenţa, pregătirea individuală şi evoluţia educaţională de ansamblu.

Fiecare membru al Corpului are obligaţia să-şi dezvolte pregătirea în cadrul formelor de educaţie profesională continuă organizată la nivel central, pe centre universitare, zonale şi la nivel de filiale, urmărind respectarea standardelor şi normelor profesionale emise de CECCAR, în conformitate cu prevederile Programului Naţional, pe anul 2002-2006.

Pentru a veni în sprijinul membrilor şi în general al profesioniştilor contabili, CECCAR a continuat iniţierea de acţiuni şi programe de pregătire şi perfecţionare continuă, sub formă de cursuri, seminarii de specialitate, dezbateri pe probleme de Înţelegerea şi aplicarea Standardelor internaţionale de contabilitate; Audit financiar; Contabilitate financiară; Contabilitate şi control

de gestiune; Fiscalitate; Evaluare economică şi financiară a întreprinderilor; Pieţe de capital; Doctrină şi deontologie profesională.

Pentru perfecţionarea şi aprofundarea cunoştinţelor în domeniile principale ale profesiei, Programul naţional mai cuprinde, de asemenea, şi teme pentru dezbatere în legătură cu: Pregătirea declaraţiilor financiare; Informaţia financiară pentru management; Managementul resurselor umane; Sisteme informatice; Legislaţia afacerilor; Impozitarea afacerilor; Managementul financiar; Raportarea financiară; Auditul extern şi intern; Servicii de audit şi de certificare; Managementul informaţiei în afaceri; Planificarea şi dezvoltarea strategică a afacerilor; Raportarea corporativă avansată; Managementul financiar strategic.

Programul cel mai complex iniţiat de CECCAR încă din anul 2001, care se continuă până în 2010, a fost cel cu privire la înţelegerea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de contabilitate (IAS/IFRS). Încă de la început, acest program a cunoscut recunoaşteri şi aprecieri pozitive în toate mediile economice şi profesionale din România. În fiecare an sunt formaţi în acest domeniu în medie 5.000 de liberi profesionişti sau profesionişti angajaţi în diverse ramuri ale economiei.

O altă măsură importantă, luată de CECCAR pentru educaţia şi dezvoltarea profesională a membrilor şi tuturor celor interesaţi de profesie, o reprezintă cunoaşterea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Educaţie emise de IFAC.

Odată cu elaborarea de către IFAC a Standardelor Internaţionale de Educaţie (IES 1-6) şi mai apoi a IES 7, CECCAR, ca organism profesional care gestionează profesia contabilă, a făcut toate demersurile pentru ca acestea să fie cunoscute şi aplicate pe plan naţional. Astfel, cele 6 IES-uri au fost transmise la toate marile centre universitare din România, inclusiv la Academia de Studii Economice Bucureşti, sugerând facultăţilor cu profil economic să le cunoască şi să le transpună în curricula universitară începând cu anul universitar 2004/2005, pentru formarea şi perfecţionarea studenţilor din anii terminali sau de tip master care doresc să acţioneze în profesia contabilă. De asemenea, ca urmare a stabilirii unor acorduri de colaborare cu universităţile de profil economic, din anul 2005 se are în vedere ca la elaborarea programelor universitare ale facultăţilor de contabilitate să participe CECCAR, pentru a se asigura, pe de o parte, de cuprinderea tuturor disciplinelor stabilite de IFAC, iar pe de altă parte să se asigure o trecere mai uşoară a tinerilor absolvenţi către profesiile de expert contabil şi de contabil autorizat.

În anul 2004, Consiliul Superior al CECCAR a aprobat Norma profesională nr. 38 privind Dezvoltarea Profesională Continuă a membrilor şi a contabililor din economie, cu aplicare de la 1 ianuarie 2005, transpunând astfel în practică Standardul Internaţional de Educaţie nr. 7 (IES 7) emis de IFAC.

Etica profesională

Cerinţele de etică ale profesioniştilor contabili din România au ca bază Codul Etic Naţional, emis de Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România (CECCAR), în conformitate cu Codul Etic Internaţional emis de organismul mondial al contabilităţii IFAC (Federaţia Internaţională a Contabililor). Obiectivele profesiei contabile stabilite prin acest cod îndeplinesc cele mai înalte standarde de profesionalism, ating cele mai înalte nivele de performanţă şi răspund cerinţelor interesului public. Pentru îndeplinirea acestor obiective, profesioniştii contabili trebuie să respecte principii fundamentale bazate pe: integritate, obiectivitate, independenţă, competenţă profesională şi bunăvoinţă, confidenţialitate, comportament profesional, norme tehnice şi profesionale.

Principiile sunt mai greu de evitat decât regulile; în schimb, aplicarea principiilor cere mai întâi integritate şi competenţă din partea profesioniştilor contabili.

Profesionistul contabil va trebui astfel să-şi exerseze raţionamentul profesional pentru a se asigura de respectarea principiilor pentru situaţia pe care o analizează. De aceea, raţionamentul profesional trebuie să fie încadrat, în primul rând, în Codul etic emis de CECCAR, pentru că standardele de obiectivitate şi integritate sunt foarte ridicate şi, nu în ultimul rând, raţionamentul profesional să fie încadrat într-o formare multidisciplinară consolidată. Obiectivitatea unui profesionist contabil poate fi ameninţată sau să pară a fi ameninţată drept consecinţă a intereselor financiare ale clientului.

În acest caz, profesionistul contabil trebuie să fie pregătit, astfel încât prin natura deprinderilor profesionale, să poată evalua singur dacă interesele financiare influenţează independenţa sau obiectivitatea sa în îndeplinirea responsabilităţilor care îi revin. Integritatea, atât individuală cât şi la nivel de instituţie, este esenţială. De fapt, integritatea cu care acţionează profesia contabilă şi integritatea persoanelor care participă la această profesiune reprezintă noul concept în cadrul doctrinei şi deontologiei profesiei contabile, pentru redarea încrederii publicului în raportările financiare.

Toate aceste aptitudini şi deprinderi profesionale sunt vegheate de CECCAR, printr-un control de calitate foarte bine pus la punct, astfel încât profesioniştii contabili să poată răspunde eficient la cerinţele şi aşteptările pieţei. Pe lângă vegherea cunoaşterii şi aplicării eticii şi normelor profesionale, trebuie asigurată o competiţie şi o concurenţă loială între profesioniştii contabili, descurajând orice tendinţă agresivă sau abuzivă pe piaţă, prin mijloace care lezează interesele publice. Concurenţa neloială continuă să fie generalizată şi întreţinută şi prin unele acte administrative, menite să încalce principiile etice profesionale, prin stabilirea unor reguli care accentuează procesul de centralizare. Tendinţa de monopolizare a activităţilor profesionale, de firme ale unor anumite persoane cu locuri de muncă sau colaboratori direcţi pe lângă administraţie, a influenţat dezvoltarea unor fenomene negative, a corupţiei în general, care a îndepărtat de o economie de piaţă funcţională, concurenţială şi care a pus bazele scăderii încrederii publicului în profesia contabilă.

Etica va reprezenta întotdeauna pentru toţi profesioniştii contabili, membri ai CECCAR, prestigiul şi independenţa în raporturile cu societatea economică şi socială, încurajând prin serviciile oferite transparenţa şi credibilitatea informaţiilor financiare, contribuind astfel la procesul de reformă pentru integrarea europeană în România.

Toate structurile alese şi funcţionale ale CECCAR au fost angrenate pentru a asigura cunoaşterea Codului Etic de către toţi membrii şi de către toţi contabilii din economie, să vegheze la aplicarea în orice împrejurare a acestuia de către membri, iar comisiile de disciplină să-şi îmbunătăţească activitatea de analiză, judecată şi tragere la răspundere a membrilor care-l încalcă.

Evaluarea financiară a întreprinderilor

În anul 2004, o importantă realizare a Corpului în domeniul evaluărilor financiare a întreprinderilor a constituit-o apariţia Recomandării (Standardului) nr. 102 privind adoptarea Ghidului pentru evaluarea întreprinderilor mici şi mijlocii, pornind de la recomandările emise de FEE. De asemenea, a fost publicată "Cartea expertului evaluator" în care au fost incluse toate recomandările, normele şi principiile de etică pentru activitatea de evaluare, care se doreşte a fi un ghid practic pentru toţi evaluatorii, membri ai Corpului. Principiile de Practică a Evaluării (PPE) şi Codul Etic al Expertului Evaluator de Întreprinderi, aprobate prin Hotarârea Consiliului Superior nr. 03/52, alături de Norma nr. 37 - de comportament, de lucru şi de raportare - privind misiunea

de evaluare a întreprinderii, reprezintă un set complet de principii profesionale care acoperă toate clasele de proprietăţi, precum şi complexităţile diferitelor proceduri de evaluare.

Au fost actualizate Normele privind modul de desfăşurare a cursurilor de evaluare economică şi financiară a întreprinderilor, susţinerea lucrărilor de evaluare şi acordarea certificatelor, evidenţa experţilor evaluatori atestaţi de către CECCAR.

Calitatea de expert evaluator a fost acordată şi altor specialişti cu studii superioare care au solicitat obţinerea acestei calităţi, existând la data de 31 decembrie 2004 un număr de 3.387 de experţi evaluatori înregistraţi în Tablou, posesori de legitimaţii emise de CECCAR.

În anul 2004, potrivit statisticilor raportate de filiale, au fost instruite în evaluare un număr de 2.500 de persoane.

Evidenţa membrilor

Potrivit legii de organizare şi funcţionare, evidenţa membrilor CECCAR se ţine prin intermediul Tabloului publicat în Monitorul Oficial al României.

Astfel, la data de 31 decembrie 2004, CECCAR a înregistrat un număr de 22.844, din care:

- experţi contabili:10.867;
- contabili autorizaţi: 9.131;
- societăţi cu capital străin sau mixt: 40;
- societăţi cu capital autohton: 2.806.

Iar ca membri inactivi, CECCAR are înregistraţi un număr de cca 25.000 de persoane.

Faţă de 31 decembrie 2003, numărul membrilor a crescut cu 1,2% la persoane fizice şi cu 27,1% la persoane juridice; 32,17% din numărul membrilor sunt bărbaţi; 21,5% din numărul membrilor au vârste peste 60 de ani.

În funcţie de statutul profesional în cadrul Corpului, la 31 decembrie 2004, CECCAR avea înregistraţi un număr de 9.104 de liber profesionişti contabili şi 10.894 de profesionişti contabili angajaţi, comparativ cu 31 decembrie 2003 când existau 8.624 de liber profesionişti. Ponderea membrilor angajaţi este de 54,4% faţă de 45,6% liber profesionişti. În structura Tabloului, primele 3 locuri în funcţie de numărul de membri au fost ocupate de Bucureşti (4.633 de membri), Braşov (1.185 de membri) şi Cluj (1.114 de membri).

Prin măsurile luate de Corp, exercitarea profesiei de expert contabil şi de contabil autorizat s-a realizat numai în baza acordării vizei şi autorizaţiei anuale de funcţionare după controlul şi avizarea dosarelor de către secţiunile de specialitate ale Corpului. Pentru simplificarea şi eficientizarea raportărilor anuale ale membrilor privind acordarea vizei anuale pentru exercitarea profesiei, au fost actualizate şi modificate Normele nr. 6.707/2000, aprobate prin Hotărârea Consiliului Superior nr. 04/60; de asemenea, pentru cunoaşterea şi sprijinirea rezolvării mai operative a problemelor ce preocupă membrii şi pentru simplificarea raportărilor făcute de aceştia, Biroul Permanent al Consiliului Superior a aprobat "Măsurile nr. 205/2004 privind îmbunătăţirea comunicării cu membrii Corpului", potrivit cărora un membru trebuie să prezinte Corpului:

- la înscrierea pentru prima dată în Corp, o fişă personală cu toate datele de identificare;
- la acordarea vizei în fiecare an, o declaraţie (fişă) de venituri;
- la efectuarea controlului de calitate anual, un raport de audit.

Condiţiile şi criteriile de acordare a licenţei anuale de lucru pentru membri au fost completate - aşa cum a rezultat, de altfel, şi din adunările generale de la filiale - cu testarea periodică a stării de sănătate a fiecărui membru (din 5 în 5 ani până la vârsta de 65 ani şi din 3 în 3 ani după vârsta de 65 de ani).

Activitatea de editură şi publicitate

În anul 2004, activităţile de editură şi publicitate au cunoscut o creştere fără precedent, numărul titlurilor de lucrări fiind de cca 60, adică dublu faţă de cel realizat anterior, astfel: a continuat să fie editată lunar revista Corpului *Contabilitatea, Expertiza şi Auditul Afacerilor* împreună cu Suplimentul legislativ, abonamentele cunoscând o creştere de 25% faţă de anii anteriori. În cuprinsul Revistei, pe lângă articolele de specialitate:

- au fost publicate aprox. 60 de răspunsuri la întrebările cititorilor;
- a fost reflectată, la rubrica PRO DOMO, activitatea CECCAR atât la nivel central, cât şi la nivel de filiale (atunci când preşedinţii/secretarii de filiale au trimis informaţii despre acţiunile întreprinse la nivel local).

Cu ocazia unor festivităţi de absolvire în cadrul facultăţilor de profil din ASE Bucureşti, au fost acordate 19 premii, constând în cărţi de specialitate şi abonamente la revista Corpului pe un an de zile (6 ab. pt. Premiile I, II şi III).

A fost editat în limbile româna, franceza şi engleză Raportul de activitate anual pentru informarea organismelor interne şi internaţionale cu care Corpul întreţine relaţii de colaborare şi conlucrare; a fost publicat Tabloul Corpului în Monitorul Oficial al României; a fost reeditată cartea *Teste grilă pentru examenul de acces la profesie*; a fost reeditat *Regulamentul pentru efectuarea stagiului*; a fost reeditată *Cartea expertului contabil şi contabilului autorizat*. Au fost editate, de asemenea, unele lucrări profesionale, cum ar fi: *Cartea expertului evaluator*; *Finanţele întreprinderii*; *Politici contabile de întreprindere*; *Cartea Congresului al XII-lea şi al XV-lea al profesiei contabile*; *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune şi divizare*; *Leasingul*; *Contabilitatea în instituţiile publice*; *Ghid privind expertizele contabile*; *Produse informatice pentru contabilitate*; *Controlul şi auditul fiscal*; *Contabilitatea şi calculaţia în conducerea întreprinderii*; *Contabilitatea macro şi microeconomică*; *Recunoaştere, evaluare şi estimare în contabilitatea internaţională*; *Reglementări şi practici în consolidarea conturilor*; *Financial Accounting*; precum şi un număr de 33 de *Ghiduri pentru înţelegerea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Contabilitate*.

În pagina WEB a Corpului (www.ceccar.ro):

- s-au publicat unele materiale şi informaţii utile atât membrilor, cât şi celor interesaţi de activitatea Corpului;
  au fost, de asemenea, intensificate relaţiile cu presa, radioul şi televiziunea la nivel central şi la nivelul unor filiale;
  s-a participat cu standuri de carte şi revistă la Târgurile pentru Întreprinderile Mici şi Mijlocii organizate în oraşele Braşov, Timişoara, Deva, Bucureşti.

Editura CECCAR a fost înregistrată la Ministerul Educaţiei şi Cercetării, iar în anul 2004 s-au transmis propuneri la Colegiul Consultativ al Contabilităţii în legatură cu prealuarea pentru tipărire prin Editura Corpului, a tuturor ghidurilor, normelor şi a altor matariale elaborate de Colegiu pe linia contabilităţii.

Obţinerea de către CECCAR în anul 2004 a licenţei de la IASB pentru tipărirea în limba română a volumului IFRSs 2004 a constituit o realizare remarcabilă pentru profesia contabilă din Romania.

Activitatea internaţională

În anul 2004, activitatea internaţională a fost intensă, CECCAR bucurîndu-se de o expunere mărită pe scena internaţională. Având drept obiectiv principal recunoaşterea profesiei contabile române la nivel european şi mondial, Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România a depus toate eforturile pentru a îndeplini acest deziderat. Astfel, s-a intensificat reprezentarea CECCAR în grupele de lucru ale FEE: în anul trecut, specialiştii Corpului au participat la 16 şedinţe de lucru ale grupelor Contabilitate, Audit, Asigurari, Liberalizare/Calificare, Sector public, IMM-uri, grupul normalizatorilor de audit, guvernanţă corporativă, impozite directe şi indirecte; ca membru fondator, CECCAR a participat la toate întâlnirile Consiliului FCM (Federaţiei Experţilor Contabili Mediteraneeni) şi CILEA (Comitetul pentru Integrare Europa America).

CECCAR a mai participat la: Conferinţa ACCA "După 2005: Raportarea financiară a companiilor necotate din UE - forma viitoare a contabilităţii IMM-urilor şi a altor companii necotate din Europa"; Conferinţa "Începutul Secolului 21 - Încrederea în Integritatea Contabililor şi Auditorilor", organizată de Asociaţia Contabililor din Bulgaria; Conferinţa "Globalizarea IMM şi Rolul Profesiei Contabile" şi Adunarea Generală FCM; Congresul AFC; cel de-al 35-lea Simpozion al profesiei sârbe; Adunarea Generală a SEEPAD; Conferinţa MKK "Încredere şi audit"; întâlnirea Grupului operativ CEPS; la întâlnirea Forumului de Educaţie Contabilă al IFAC; cel de-al optulea congres al institutului din Republica Srpska; conferinţa "Contabilitatea de angajament"; Congresul Camerei Auditorilor Statutari din Polonia; Întâlnirea IASB - normalizare standarde; Adunarea Generală FIDEF şi Congresul CNCC; Conferinţa "Profesia contabilă în noua Europă"; Congresul Economiştilor din Spania organizat în paralel cu Întrunirea anuală a normalizatorilor europeni de audit; seminar etică şi asigurarea calităţii, Asociaţia Contabililor şi Auditorilor din Republica Srpska; la a XXI-a sesiune de lucru a ISAR, UNCTAD; Congresul CNDC "Dezvoltare susţinută: etică şi cunoştinţe"; cea de-a XVII-a Adunare a Companiei Naţionale a Auditorilor din Franţa; la Consiliu IFAC; şi la Adunarea Generală a FEE.

Activităţile au cunoscut un progres semnificativ în plan bilateral; CECCAR a întreprins o serie de acţiuni în România, cu diverse organisme profesionale internaţionale. S-a continuat colaborarea cu organismele profesionale cu care CECCAR are încheiate acorduri de cooperare, cu deosebire: Franţa, Italia, Marea Britanie, fiind organizate întâlniri cu experţii francezi şi italieni pentru derularea proiectelor de cooperare încheiate, precum şi cu experţii britanici pentru îmbunătăţirea relaţiilor de colaborare.

Cu sprijinul organismelor profesionale din Franţa, Italia şi Marea Britanie au fost organizate în România 8 seminarii pentru formarea de lectori în domenii de interes, cum ar fi: Italia "Evoluţii în legea companiilor, fiscalităţii şi contabilităţii din Italia"; Italia "Evaluarea companiilor, fuziuni, achiziţii şi preluări"; Franţa, IFRS-uri pentru IMM-uri DFID, "Impozitul amânat şi hiperinflaţia"; Italia "Evaluare imobilizări necorporale"; Franţa "Contabilitatea analitică şi controlul de gestiune"; Italia "Înregistrarea în bilanţ şi evaluarea activelor şi pasivelor financiare şi comerciale"; CNCC "Asigurări şi instituţii financiare"; la aceste seminarii au participat un numar de 180 de formatori ai Corpului şi reprezentanţi ai firmelor de expertiză, membre ale Corpului.

Au fost organizate o serie de întâlniri cu reprezentanţii Parteneriatului Sud Est European pentru Dezvoltarea Contabilităţii (SEEPAD), iar cu ocazia celei de-a treia Adunări generale din anul 2004, organizată la Sofia, preşedintele CECCAR a fost ales preşedintele acestui organism regional.

Au fost organizate numeroase întâlniri cu reprezentanţii Programului pentru Dezvoltarea Contabilităţii şi Auditului în România (DFID).

De asemenea, s-au purtat corespondenţe şi se întreţin relaţii strânse de colaborare cu Camerele Auditorilor din Ungaria, Polonia, Cehia şi Slovacia, cu asociaţiile profesioniştilor contabili din Bulgaria, Polonia, Serbia şi din Moldova. Pentru sprijinirea, în vederea obţinerii sau menţinerii statutului de membri IFAC, sau a unor organisme regionale, Corpul a primit în această perioadă mulţumiri din partea institutelor, contabililor şi auditorilor din Moldova, Serbia şi Bulgaria.

În perioada analizată s-au primit şi tradus peste 200 de materiale cu referiri la standardele internaţionale şi la profesie primite de la organismele internaţionale, materiale care se află în biblioteca Corpului, destinate consultării de către membri.

Cu FEE s-a purtat corespondenţă activă pe marginea tuturor proiectelor materialelor IASB supuse în discuţie, precum şi pe marginea unor chestionare, tehnice sau de organizare a profesiei.

Conferinţa Naţională a CECCAR

Conferinţa Naţională s-a desfăşurat în data de 2 septembrie 2004. În cadrul lucrărilor Conferinţei au fost examinate activităţile Consiliului Superior CECCAR, precum şi ale consiiliilor celor 42 de filiale din ţară, făcându-se propuneri concrete pentru consolidarea şi unificarea profesiei contabile din România, în baza cărora au fost elaborate noi strategii pentru o perioadă îndelungată. Important este că la lucrările conferinţei au participat reprezentanţi ai instituţiilor abilitate ale statului cu care colaborează CECCAR, precum şi invitaţi ai organismelor internaţionale ale profesiei contabile. Participanţii la Conferinţa Naţională au supus unei analize obiective perioadele de activitate din anul 2003 şi din primul semestru al anului 2004.

Preşedintele CECCAR, dr. ec. Marin Toma, a subliniat în Raportul de dare de seamă a Consiliului Superior, că hotărârile luate în perioada analizată de către conducerea Corpului a urmărit îndeplinirea atribuţiilor pe care legea le-a conferit acestui organism, ţinându-se seama, totodată, de situaţiile concrete existente în mediile economic, social şi politic din ţară şi de peste hotare.

La Conferinţa Naţională au fost alese şi validate organele de conducere ale Corpului: Consiliul Superior format din 32 de membri la nivel naţional şi Consiliile filialelor la nivel teritorial, împreună cu Comisia Superioară de Disciplină şi Comisiile de Disciplină de la nivelul filialelor CECCAR.

S-a stabilit, de asemnea, ziua de 21 septembrie, ca zi naţională a contabilului român, iar pentru punerea în aplicare, Consiliul Superior a emis Norme privind modul de organizare şi de desfăşurare a manifestărilor cultural-ştiinţifice prilejuite de sărbătorirea în fiecare an a zilei contabilului român.

Aspecte de la Conferinţa Naţională a CECCAR din data de 2 septembrie 2004

Aspecte de la Conferinţa Naţională a CECCAR din data de 2 septembrie 2004

Congresul al XV-lea al profesiei contabile din România

În zilele de 3 şi 4 septembrie 2004 la Bucureşti s-a desfăşurat cel de-al V-lea Congres postrevoluţionar al profesiei contabile din România - al XV-lea, dacă avem în vedere şi cele 10 congrese din perioada interbelică mai precis din anul 1921.

Această manifestare deosebit de importantă pentru mediul economic din ţara noastră, cuprinsă din anul 1994 în circuitul internaţional al manifestărilor de acest gen, a reunit peste 800 de remarcabili specialişti europeni şi internaţionali din ţări precum Franţa, Italia, Marea Britanie, Polonia, Cehia, Slovacia, Grecia, Ungaria, Bulgaria, Spania, Brazilia, SUA alături de România pentru a-şi împărtăşi, pe de-o parte, din experienţele naţionale, iar, pe de altă parte, pentru a dezbate Standardele Internaţionale de Raportare Financiară şi modul de implementare în fiecare ţară, soluţiile elaborate pe plan mondial pentru evitarea unor scandaluri financiare, etica şi calitatea în desfăşurarea serviciilor specifice profesiei, necesitatea aplicării unui control de calitate în activităţile profesioniştilor contabili etc.

Comunicările ştiinţifice, referatele şi celelalte lucrări care au aprofundat tema generală a Congresului în două paneluri, şase ateliere şi o masă rotundă, au creat un cadru comun de examinare şi dezbatere aprofundată a unui evantai larg de probleme din contabilitate şi fiscalitate la nivel naţional şi la nivel global; aprecierile, rezultatele, succesele şi neajunsurile din activitatea profesională, asemănările şi deosebirile de vederi, identitatea sau diversitatea opiniilor exprimate în intervenţiile participanţilor au dobândit caracterul unui izvor de informaţie, experienţă şi erudiţie, de învăţăminte pentru toţi cei prezenţi, de crearea activelor intangibile ale profesiei noastre. Profesionistul contabil a fost chemat să se personalizeze, să devină un om care are dreptul să gândească, să reflecteze la tratamentul contabil al fiecărei tranzacţii, să aprofundeze procesele şi fenomenele pe care trebuie să

le regăsească în raportările financiare; are dreptul să aleagă între mai multe forme de tratament contabil, altfel spus are dreptul să folosească raţionamentul profesional.

Preocupaţi mereu de standarde, de convergenţă, de reflectarea contabilă a realităţii, profesioniştii contabili se preocupă în fapt de economie, de întreprinderi de oameni; este poate cea mai frumoasă parte a profesiei noastre; este unul din motivele pentru care Uniunea Europeană a luat în considerare oportunitatea recunoaşterii profesiei contabile la nivel internaţional.

În linii mari, dezbaterile pe marginea temei generale a Congresului "Armonizare sau convergenţă cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară?" au fost deosebit de controversate, tema stârnind, încă de la anunţarea ei, un interes deosebit în rândul specialiştilor, al operatorilor economici, al investitorilor şi al celorlalţi utilizatori ai informaţiilor contabile, datorită actualităţii acesteia şi dimensiunilor economice şi sociale la care se poate referi.

Banner-ul Congresului al XV-lea al profesiei contabile din România

Congresul al XV-lea al profesiei contabile din România. Aspecte din timpul lucrărilor

Conceptul de convergenţă în contabilitate

Noul concept legat de armonizare sau convergenţă preocupă deopotrivă organismele profesionale, normalizatorii şi utilizatorii informaţiilor financiar-contabile.

Există convingerea că nivelul înalt al expunerilor şi al intervenţiilor efectuate în legătură cu tema centrală a Congresului au contribuit la clarificarea mai bună a unor aspecte legate de convergenţa în implementarea standardelor de raportare financiară.

Oricare ar fi modul de abordare a convergenţei în contabilitate trebuie ţinut seama de natura, conţinutul şi valorile specifice fiecărui referenţial contabil în parte.

O primă dimensiune a convergenţei în contabilitate o reprezintă convergenţa dintre Standardele americane de contabilitate (USGAAP) şi Standardele internaţionale de contabilitate (IAS/IFRS). Cu toate diferenţele majore existente între cele două referenţiale contabile (din care menţionăm optica diferenţă, şi anume: în timp ce Standardele americane se bazează pe un ansamblu de norme şi reguli foarte detaliate şi conţin informaţii destinate întreprinderilor care caută clienţi pe pieţele americane, Standardele internaţionale de contabilitate se bazează pe principii fundamentale şi conţin informaţii destinate întreprinderilor care caută capital pe pieţele internaţionale), prin acordul de la Norwalk, IASB şi FASB au convenit identificarea tuturor punctelor de dezacord în vederea asigurării într-un termen rezonabil a convergenţei necesare. În acest context, trebuie menţionat rolul EFRAG care aduce o contribuţie majoră din partea sectorului privat, înfiinţat pentru a da glas punctului de vedere european în ce priveşte evoluţia IFRS.

La nivel european, aspectele legate de convergenţa în contabilitate au în vedere identificarea punctelor de dezacord între directivele europene cu deosebire Directiva a IV-a şi a VII-a şi Standardele internaţionale de contabilitate (IAS/IFRS); deja aceste două directive au fost amendate prin introducerea în anul 2002 a valorii juste şi în anul 2003 a opţiunilor în ce priveşte evaluarea.

Trebuie subliniată însemnătatea documentelor emise de Comisia Europeană în acest domeniu din care aş menţiona lucrările *Strategia de raportare financiară a Uniunii Europene - calea de urmat*, publicată în iunie 2000, precum şi *Hotărârea Parlamentului European privind aplicarea Standardelor internaţionale de contabilitate* din mai 2002.

În concepţia IFAC şi FEE, mecanismul de adoptare a IFRS trebuie să reprezinte un prilej de deliberare, reflectare şi schimb de informaţii între principalele părţi interesate, în special, normalizatorii naţionali, profesia contabilă, supraveghetori din domeniul titlurilor de valoare, băncile şi asigurările, utilizatorii conturilor şi cei care le pregătesc.

În ultimii ani, în ţările UE, s-au făcut paşi mari pentru a îmbunătăţi sistemul de raportare financiară, iar FEE conlucrează strâns cu toţi partenerii în dezbaterea acestor aspecte; într-adevăr, pieţele de capital au nevoie de o raportare financiară de înaltă calitate, iar Europa este prima regiune majoră din lume care a cerut aplicarea IFRS până în anul 2005.

La nivel naţional, Parlamentul european a decis: Standardele internaţionale de contabilitate (IAS/IFRS) vor fi obligatorii începând cu anul 2005 pentru companiile cotate la bursă; aceeaşi soartă o au şi companiile care consolidează, în ceea ce priveşte conturile consolidate. Există o opoziţie destul de mare pentru extinderea aplicării Standardelor Internaţionale de Contabilitate la alte întreprinderi decât cele menţionate şi motivele sunt multiple:

- în majoritatea ţărilor, cea mai mare parte a întreprinderilor o formează grupa întreprinderilor mici şi mijlocii pentru care aplicarea Standardelor este dificilă şi costisitoare;
- utilizatorii principali ai informaţiilor furnizate de întreprinderile mici sunt, de regulă, statul (bugetul) şi băncile: bugetul foloseşte contabilitatea întreprinderii pentru stabilirea rezultatului fiscal şi schimbări majore în acest domeniu ar însemna ca statul să-şi piardă o

sursă importantă de venituri; băncile nu caută neapărat performanţe la aceste întreprinderi, ci păstrarea patrimoniului care garantează relaţiile lor cu întreprinderile;

- implicaţiile juridice enorme: să nu uităm sistemele juridice şi de drept, diferite, a căror modificare presupune timp îndelungat şi riscuri de dereglare, cel puţin temporar, a mediului economic şi social.

Principii contabile sau reguli contabile detaliate?

FEE, promotoarea susţinerii implementării IFRS în UE până în 2005, sprijină modul de abordare bazat pe principii ale Standardelor de raportare financiară; aceasta înseamnă că principiile clare destinate a servi interesul public consolidează reguli care arată modul în care aceste principii ar trebui aplicate în situaţii concrete. Acest mod de abordare promovează fermitatea şi transparenţa şi ajută companiile să răspundă în mod corespunzător la situaţii complexe faţă de noile evoluţii din practica afacerilor. Acest mod de abordare previne, de asemenea, aglomerarea cu reglementări şi "scăpări tehnice" care pot apărea acolo unde sunt dezvoltate reguli detaliate, în încercarea de a acoperi toate eventualităţile care pot apărea în practică. Având în vedere dezavantajul abordării pe bază de principii (şi anume, posibilitatea unei prea mari "creativităţi", care poate fi pusă în slujba unei cozmetizări a informaţiei contabile), dar şi dezavantajele abordării pe bază de reguli detaliate (cum ar fi înăbuşirea iniţiativelor; crearea falsei şi extrem de dăunătoarei impresii că dacă respecţi regulile totul merge sau crearea tentaţiei şi chiar a unor mecanisme de ocolire a regulilor) considerăm că modul exclusivist de abordare fie numai pe bază de principii, fie numai pe bază de reguli, se poate dovedi a nu fi suficient pentru realizarea unor lucrări de calitate şi a unor raportări corecte. În opinia noastră, o îmbinare corectă a celor două moduri de abordare, asigură o reglementare de calitate.

Cine trebuie să aplice IAS/IFRS?

Aşadar, la nivelul Uniunii Europene s-a decis: entităţile care cotează şi cele care consolidează trebuie să aplice IAS/IFRS. Unele ţări au aplicat criterii cantitative de "mărime". Câştigă însă tot mai mult teren principiul responsabilităţii publice care ar trebui să împartă întreprinderile în două categorii:

- întreprinderi cu responsabilitate publică care ar trebui să aplice IFRS complete; şi
- celelalte întreprinderi care ar trebui să aplice un alt set de standarde, specifice IMM-urilor.

Potrivit opiniilor preliminare emise de IASB, o întreprindere are responsabilitate publică dacă:

- există un grad ridicat de interes din partea investitorilor sau acţionarilor care nu au şi atribuţii de conducere şi care se bazează, în principal, pe raportările financiare externe ca modalităţi principale de obţinere de informaţii financiare despre întreprinderea respectivă; şi
- întreprinderea respectivă are responsabilităţi legate de furnizarea unui serviciu public de interes vital prin natura activităţii desfăşurate.

Altfel spus, se consideră că o societate comercială are responsabilitate publică dacă îndeplineşte unul din următoarele criterii:

- a depus sau urmează să depună situaţiile financiare la un organism pentru titluri de valoare, în vederea emiterii unei clase de instrumente pe o piaţă publică;
- deţine active cu titlu fiduciar pentru o gamă largă din exterior, cum ar fi o bancă, o societate

de asigurare, un broker/operator de titluri de valoare, o casă de pensii, un fond mutual sau un fond de investiţii;

- este furnizor de utilităţi publice sau furnizează servicii de interes vital;
- este importantă din punct de vedere economic, importanţă evaluată pe baza unor criterii ca: patrimoniul, profitul total, numărul de angajaţi, cota de piaţă, mărimea împrumuturilor externe.

Accesul la standardele internaţionale

Teoretic există trei modalităţi de acces la aplicarea IFRS:
1. Adaptarea ca atare a IFRS;
2. Elaborarea de standarde naţionale bazate pe principiile înscrise în IFRS;
3. Adaptarea IFRS la specificul naţional-local.

Ideal ar fi prima cale: adaptarea ca atare a IFRS; există încă serioase dificultăţi legate:

- în primul rând, de culturi şi valori tradiţionale diferite între diversele şcoli de contabilitate;
- în al doilea rând, de sisteme juridice şi de drept diferite de originea de drept a IFRS;
- în al treilea rând, adaptarea ca atare a IFRS presupune acceptarea primordialităţii principiilor care trebuie să se substituie regulilor detaliate devenite tradiţionale în unele ţări printre care şi România.

Elaborarea de standarde naţionale pornind de la principiile înscrise în IFRS pare a fi calea cea mai accesibilă. Aplicarea metodei presupune însă o foarte bună cunoaştere a IFRS şi o activitate legislativă prealabilă de pregătire a cadrului necesar deschiderii câmpului de aplicare şi de manifestare nestingherită a acestor principii. Standardele naţionale astfel elaborate trebuie să asigure convergenţa totală cu IFRS. Această cale de acces la IFRS asigură o mai bună concordanţă între principii şi reguli, poate satisface mai bine raporturile care trebuie să existe între contabilitate şi fiscalitate şi poate cuprinde unele reguli referitoare la contabilitatea din timpul exerciţiului de raportare financiară.

Adaptarea IFRS la specificul naţional local rămâne, în opinia noastră, doar o cale teoretică de acces la IFRS, deoarece ea nu răspunde scopului şi obiectivelor care fac necesară aplicarea IFRS; în plus, există posibilitatea denaturării adevătarului sens şi spiritului principiilor înscrise în standardele internaţionale.

Pentru a asigura o creştere a atractivităţii pentru IFRS, considerăm că unele aspecte ar putea sta mai mult în atenţia IASB, în viitor.

Traducerea IFRS

Până la asigurarea condiţiilor pentru o eventuală traducere centralizată a IFRS (la nivelul IASB sau al UE), traducerea trebuie să fie făcută sub coordonarea organismelor profesionale naţionale de contabilitate, membre IFAC, care au obligaţia statutară de a lupta pentru aplicarea standardelor.

Asigurarea unei anumite stabilităţi a IFRS, frecventele modificări ale unor standarde dau bătăi de cap normalizatorilor naţionali.

Factori care influenţează implementarea IFRS

Problemele legate de implementarea IFRS nu sunt deloc uşoare pentru nicio ţară, cu atât mai mult pentru ţările candidate sau recent admise în UE.

În primul rand, întreprinderile şi firmele de contabilitate sunt confruntate cu o provocare enormă: aceea privind formarea şi educarea.

În al doilea rand, trebuie ţinut seama de recomandarea europeană potrivit căreia standardele trebuie să se bazeze pe principii şi nu pe reguli detaliate, ştiut fiind că, aşa cum se exprima o înaltă personalitate a IFAC "prin reguli detaliate se dă o şansă pentru încălcarea legii".

Un mod de abordare bazat pe principii pentru elaborarea de standarde cere atât din partea companiilor, cât şi a auditorilor, exercitarea discernământului profesional; o astfel de abordare bazată pe raţionament profesional trebuie însă să fie corelată cu sistemul legislativ naţional.

În al treilea rând, unele ţări au procedat sau sunt în curs de a proceda la aplicarea standardelor internaţionale şi la alte întreprinderi nu numai la cele cotate şi cele care consolidează. Ori pe măsură ce IFRS devin din ce în ce mai sofisticate se pare că ele nu reprezintă cea mai bună soluţie pentru toate întreprinderile.

Aplicarea IFRS în România

Startul oficial în adoptarea de către România a Standardelor Internationale de Contabilitate s-a dat în anul 1999, odată cu apariţia O.M.F.P. nr. 403 pentru adoptarea Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a şi cu Standardele Internationale de Contabilitate, înlocuit în anul 2001 prin O.M.F.P. nr. 94, în vigoare şi azi.

Pentru a stabili întreprinderile care aplică aceste reglementări normalizatorul a folosit criteriul cantitativ cu referire la cifra de afaceri, total active şi număr de salariaţi; potrivit calendarului, începând cu anul 2006 vor rămâne în afara programului de aplicare a acestor reglementări doar întreprinderile care vor avea la 31.12.2005 o cifră de afaceri sub 5 milioane Euro, un volum al activelor sub 2,5 milioane Euro şi sub 50 de salariaţi.

Programul de armonizare elaborat de normalizatorul român constituie un început timid al unui amplu proces de reformă cu efecte pozitive asupra mediului de afaceri din România care presupune în continuare schimbări de atitudine şi voinţă politică.

Şi totuşi Armonizare sau Convergenţă în contabilitate?

Dacă ar fi să reluam concluzia unui ilustru specialist care îşi desfăşoară activitatea la IASB, expusă cu ocazia unui seminar internaţional desfăşurat chiar la Bucureşti, ar trebui să spunem: "***Nu armonizării, da convergenţei!***".

IFRS - o provocare pentru profesia contabilă din România

Cea mai importantă consecinţă a Programului elaborat de normalizatorul român o constituie deschiderea drumului afirmării profesiei contabile la adevărata sa valoare. Mediul de afaceri, utilizatorii informaţiilor furnizate de situaţiile financiare devin din ce în ce mai conştienţi de rolul profesionistului contabil în întreprindere, în economie în general.

Fidel obligaţiilor pe care le are în calitatea sa de membru al IFAC şi FEE, CECCAR a luptat în permanenţă pentru introducerea şi aplicarea standardelor internaţionale în domeniul contabilităţii

şi auditului. Încă din anul 2001, Corpul a stabilit un Program de cunoaştere şi aplicare a Standardelor Internaţionale de Contabilitate pentru perioada 2002-2006 care face parte din Programul Naţional de Dezvoltare Profesională Continuă şi revizuit recent în conformitate cu Standardul Internaţional de Educaţie (IES) nr. 7 emis de IFAC. În fiecare an sunt cuprinşi în acest program cca. 10.000 de profesionişti contabili din economie, resursele alocate de Corp cifrându-se la cca. 70 miliarde lei anual.

În cadrul organismului Parteneriatul Sud-Est European pentru Dezvoltarea Contabilităţii şi Auditului, CECCAR acţionează hotărât pentru aplicarea Standardelor internaţionale în ţările din regiune; recent conducerea acestui organism regional a aprobat organizarea în perioada următoare a unei Conferinţe regionale cu participarea instituţiilor guvernamentale şi organismelor profesionale pentru impulsionarea procesului de adoptare a Standardelor internaţionale de contabilitate şi audit.